

Yhteenveto luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmaehdotuksista annetuista lausunnoista ja palautteesta sekä näihin vastineet

Ympäristösuunnittelija Merja Puromies

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut 16.5.2019

Erittäin hyvä, että uusille luonnonsuojelualueille on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmat. Niiden toteuttaminen tulee olla aitona tavoitteena, koska liikkumisen ohjaaminen luonnonsuojelualueilla ja alueiden luontoarvotietojen hyödyntäminen esimerkiksi opetustoiminnassa on kannatettavaa.

Vastine:

Tavoitteena on suunnitelmien toteuttaminen. Hoitotoimien ja reittien toteuttamisesta sekä resursseista päätetään toteutussuunnittelun sekä budjetin ja käyttösuunnitelmien yhteydessä. Hoitotoimia tehdään myös talkoilla, joihin voi hakea avustusta kunnalta.

Uusien luonnonsuojelualueiden rajaukset osoitetaan vireillä oleviin osayleiskaavoihin, mutta suojelualueiden luontoarvoja ei osoiteta kaavakartoilla. Vireillä olevissa osayleiskaavoissa ei todennäköisesti myöskään esitetä luonnonsuojelualueille esitettäviä luonto- ja vaellusreittejä, mutta hoito- ja käyttösuunnitelmien sisältö esitetään kaavaselostuksessa. Kulkuyhteydet suunnitelluille reiteille ja mahdolliset reittien käyttäjiä palvelevat pysäköintialueet otetaan huomioon osayleiskaavojen suunnittelussa mm. riittävien autopaikkojen varaamisena reittien lähtöpisteiden yhteydessä. Kaikille uusille luonnonsuojelualueille ei kuitenkaan liene perusteita osoittaa pysäköintivarauksia osayleiskaavoissa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi ja todetaan pysäköintialueiden osalta, että niiden osoittaminen osayleiskaavoissa on perusteltua olla tapauskohtaista.

Volsin luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen liittyen Volsin kartanon toimintaan on erittäin kannatettavaa. Suunnitelmaan kuuluu myös pysäköintialueiden toteuttaminen.

Vastine:

Merkitään tiedoksi ja todetaan suunnitelmassa osoitettujen pysäköintialueiden osalta, että Kirkkonummen Aktia Säästöpankkisäätiön mukaan Volsin luonnonsuojelualueilla kävijät voivat ainakin tällä hetkellä käyttää Wohls Gården pysäköintialueita, jos niitä ei ole varattu kartanolla järjestettävien tilaisuuksien osallistujille. Suunnitelmaehdotukseen on merkitty myös uusi pysäköintialue Volsintien ja Mariefredintien tien risteykseen. Lisäksi suunnitelmaehdotukseen on merkitty etelämpänä Volsintien varrella oleva pieni kenttä, jota käytetään nykyisinkin pysäköintiin. Nämä pysäköintialueet perustuvat Metsähallituksen ja kunnan yhdessä laatiman koko Meikon suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmaan, jonka Uudenmaan ympäristökeskus on hyväksynyt kunnan omistamien alueiden osalta.

Albin Bromanin pähkinäpensaslehdon hoitosuunnitelmaehdotuksessa ei ole osoitettu Lapinkyläntien varrelle pysäköintialuetta kohteessa vierailijoita varten. Mikäli sen toteuttaminen kohteen välitömään läheisyyteen ei ole mahdollista, niin suunnitelmassa on kuitenkin esitettävä alueeseen tutustumista varten paikka ajoneuvojen pysäköintiin. Tienvarteen pysähtyvät autot voivat vaarantaa liikenneturvallisuutta merkittävästi. Lapinkyläntien länsipuolelta lienee mahdollista osoittaa pysäköintialue verraten läheltä kohdetta. Yksi mahdollisuus voisi olla yhteiskäyttöinen pysäköintialue läheisen kirkon alueella, jolta on noin puolen kilometrin etäisyys kohteeseen.

Vastine:

On tärkeää, että kohtuullisen kävelymatkan etäisyydellä tammilehdosta on mahdollista pysäköidä vaarantamatta liikenneturvallisuuksi. Mahdollista pysäköintialuetta tarkastellaan erikseen, tämä suunnitelma koskee vain hoitotoimia.

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry 25.5.2019

Yhdistys pitää hyvänä suunnitelmien laatimista ja näkee, että suunnitelmat on laadittu huolellisesti ja ammattitaidolla. Ehdotettuihin luonnonhoitotoimenpiteisiin ei esitetä muutoksia. Toimenpiteet ovat pääosin ekologisesti hyvin perusteltuja ja käytännöllisiä.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

Hoitotoimiin on tarpeen varata tarvittavat resurssit ja nimetä vastuuhenkilö. Ympäristöyhdistys järjestää tulkkeja tulevinakin vuosina, mutta toimenpiteitä ei saa laskea niiden varaan, vaan kunnan on huomioitava ne budjetissaan. Alueiden käyttöpainetta on tarpeen ohjata poluilla vähemmän luontoa häiritseväksi, mikä on huomioitava myös budjettia tehtäessä.

Vastine:

Hoitotoimien ja reittien toteuttamisesta sekä resursseista päätetään toteutussuunnittelun sekä budjetin ja käyttösuunnitelmien yhteydessä. Hoitotoimia tehdään myös talkoilla, joihin voi hakea avustusta kunnalta.

Nähdään ensisijaisena riittävän voimavarojen suuntaamisen olemassa olevien polkujen kunnossapitoon mukaan lukien viitoitukset ja opastusrakenteet. Opastusteksteissä on suomen ja ruotsin lisäksi hyvä olla edes pääkohtia myös englanniksi. Keskenäinen Pähkinäpolku tulee ensimmäisenä tehdä valmiiksi. Uudet reitit kannattaa avata käyttöön vasta kaikilta osin täysin valmiina. Esitetyt toimenpiteet on tarpeen asettaa kiireellisyysjärjestykseen.

Vastine:

Voimavarat suunnataan olemassa olevien polkujen kunnossapitoon mukaan lukien viitoitukset ja opastusrakenteet. Uusia polkuja ei ole tarkoitus toteuttaa ennen Pähkinäpolun valmistumista. Suunnitelmaehdotuksiin on palautteen pohjalta lisätty, että opastustekstit kirjoitetaan suomen ja ruotsin lisäksi ainakin pääkohdiltaan englanniksi. Uudet reitit on tarkoitus ottaa käyttöön vasta, kun ne ovat kaikilta osin valmiina.

Esitetyt toimenpiteet on tarpeen asettaa kiireellisyysjärjestykseen. Polkujen osalta kiireellisyysjärjestys voisi olla olemassa olevien polkujen kunnosta huolehtiminen - Pähkinäpolun valmiiksi tekeminen - Kantvik - Meiko - Vols. Mikäli hoitotoimenpiteet ja polkujen kunnossapito asettuvat vastakkain esitetään järjestystä: olemassa olevista poluista huolehtiminen - Pähkinäpolku - hoitotoimenpiteet - uudet polut.

Vastine:

Hoitotoimien ja reittien toteuttamisesta sekä resursseista päätetään toteutussuunnittelun sekä budjetin ja käyttösuunnitelmien yhteydessä. Toimenpiteet laitetaan tässä yhteydessä kiireellisyysjärjestykseen. Uusia polkuja ei ole tarkoitus toteuttaa ennen Pähkinäpolun valmistumista.

Timmermossan ja Meikon itäosa on tärkeä ja monipuolinen alue, joka yhdistää kunnan keskustan ja Myllykylän taajamia suoraan Meikon alueeseen. Komea aarnimetsä, useat suot, pienet kosket, purot ja kalliometsäalueet sekä historiallisesti kiintoisat kohteet tekevät alueesta arvokkaan

ja monimuotoisen. Luonnonhoitotoimenpiteistä tärkein on länsiosan suon laskuojan/noron suon patoaminen ja tukkiminen. Muiden ojitusten umpeuttamisella lienee vähäinen tai olematon vaikutus. Mikäli Timmermosseniassa selvitetään suojelualueen ojien tukkimisesta saatavia hyötyjä, olisi syytä selvittää, voisiko ojien tukkimista tehdä yhteistyössä suon toisen omistajan kanssa, jolloin koko suo saataisiin palautettua lähemmäksi luonnontilaa.

Vastine:

Suunnitelmaehdotuksessa pidetään tärkeimpänä hoitotoimenpiteenä länsiosan suon laskunoron suon patoamista ja tukkimista. Mikäli lisäselvityksiä tehtäessä päädytään Timmermosseniin ojien tukkimisen olevan hyödyllistä luontoarvojen kannalta, pyritään ojien tukkimisesta keskustelemaan suon muiden maanomistajien kanssa.

Ehdotettu pohjoinen polkureitti alueen läpi Meiko-järven rantaan kulkee pääosin olevia polku-uria pitkin. Kosteisiin kohtiin tarvitaan pitkoksia ja purojen ylityksiin polkusiltaja. Venäläisten bunkkeri suon etelärannalla sekä historiallisesti tärkeä Suomen ensimmäinen kunnallinen/Hembygdsföreningin luonnonsuojelualue "Meiko naturpark" vuodelta 1919 on myös otettava reitin kohteiksi. Paluureitin linjaus ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kulkee Meikolta Vaipolle johtavaa polkua pitkin ja Vaipolta Vaipobäckenin laakson eteläpuoleista reunaa kulkevan polkua pitkin Vaipobäckenin/Timmermosseniin ylityspaikkaan.

Vastine:

Suunnitelmaehdotuksessa reitti kulkee kyseisen parenteesiajan bunkkerin kautta ja yhtyy Meiko-järven ympäri kiertävään reittiin Meiko naturpark -suojelualueen tuntumassa. Suunnitelmaehdotuksen reitille ja Meiko-järven ympäri kiertävälle reitille on mahdollista jatkossa suunnitella esittelykohteita, joille laitetaan taulu tai kohdetolppa verkkosivuilta löytyvine kuvauksineen. Palautteessa esitetyt kohteet on perusteltua ottaa esittelykohteiksi. Kyseinen reittivaihtoehto on suunnitelmaehdotuksessa siirretty palautteen mukaisesti kulkemaan Vaipon kautta. Reitti kulkee valtion omistamalla alueella ja siitä neuvotellaan Metsähallituksen kanssa. ELY-keskus voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman vain kunnan omistaman alueen osalta.

Kantvikin luonnonsuojelualue koostuu pääosin kalliomänniköstä. Osassa aluetta on tehty varomatomia hakkuita pari vuotta sitten. Itäosaan ehdotetut luonnonhoitotoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

Runsaan virkistyskäytön jäljiltä Kantvikin suunnitelma-alueella on useita polku-uria. Ehdotus polun reitiksi on hyvä, se kulkee olemassa olevia kulku-uria pitkin. Tarvitaan vain selkeitä viitoituksia oikealla polulla pysymiseksi. Yksi tärkeä kohde on pronssikautinen hauta.

Vastine:

Tarkoituksena on viitoittaa polku niin, että kulkijat havaitsevat sen helposti. Polku kulkee pronssikautisen haudan kautta.

Sigurdsin pohjoinen pähkinäpensaslehto Humaljärven rannassa tarvitsee ehdotettuja vähäisiä luonnonhoitotoimenpiteitä. Nuoret kaadettavat kuuset on vietävä pois pähkinäpensasalueelta.

Vastine:

Kaadetut nuoret kuuset on tarkoitus viedä pois alueelta.

Albin Bromanin tammialueen hoidossa keskitytään tammia varjostavien pihlajien ja pihtojen poistamiseen kaatamalla ja kaulaamalla. Voisi lisätä maininnan, että mikäli vieraslaji pihdasta nähdään

olevan haittaa myöhemmin, voidaan ne tai niitä poistaa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, että ilmaston lämmetessä ne alkavat tuottaa itävää siementä.

Vastine:

Alueelle on kasvanut nuoria pihtoja. Suunnitelmaehdotuksessa on yhtenä hoitotoimenpiteenä nuorten pihtojen poistaminen.

Volsin luonnonsuojelualueille ehdotetut luonnonhoitotoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

Volsin luonnonsuojelualueille ehdotetut luontopolut ja niiden rakenteet vaativat useita muutoksia. Sepelbergenin alueella riittää, että oleva polkuyhteys Meikon alueelle säilytetään ja viitoitetaan. Muita polkuja alueelle ei perusteta, ei myöskään eteläosan arvokkaaseen pähkinäpensaslehtoon esitettyä polkua. P2 ja P3-pysäköintipaikkoja ei perusteta, vaan ne jätetään epävirallisiksi pysäköintipaikoiksi. Uudet pienet pysäköintialueet houkuttelevat helposti autoilijoita, vaikka käytävissä on iso P-paikka jonkin matkan päässä. Miniminä nämä on pistettävä kiireellisyysjärjestykseen viimeisiksi, jolloin myös ehditään näkemään, onko niille todellista tarvetta. P1-pysäköintipaikalta viitoitetaan reitti vanhainkodin rivitalon pohjoispuolella kulkevalle polulle, joka johtaa Bergvikintielle. Reitti kulkee Bergvikintien loppuun, josta haarautuu yksi pistoreitti länteen, olevaa polku-uraa seuraten Dockarbäckenin alueelle ja Nydalsvikenin rantaan. Palaavaa polkua ei rakenneta, vaan paluu on samaa reittiä pitkin. Bergvikintien päästä haarautuu itään toinen reitti olevaa polku-uraa pitkin Kristiansbergetin alueelle ja siitä etelään olevaa polku-uraa pitkin Volsin vanhainkodin pihaan ja P-alueelle. Tämä reitti linjataan siten, että se kulkee komeiden kalliojyrkänteiden alapuolitse. Mutta niin, ettei se kulje yksityismaan rajan lähellä. Polkureitin kohdeopasteet muutetaan maasto-oloja vastaaviksi.

Vastine:

Suunnitelmaehdotuksesta on palautteen pohjalta poistettu Sepelbergenille osoitettu rinnakkaispolku. Suunnitelmaehdotukseen on merkitty kaksi pysäköintialuetta Volsintien varteen Metsähallituksen ja kunnan yhdessä laatiman koko Meikon luonnonsuojelualuekokonaisuuden hoito- ja käytösuunnitelman mukaisesti. Pysäköintialueiden toteutustarve ratkaistaan erikseen ottaen huomioon mm. Volskodin alueen tilanne ja Wohls Gårdin pysäköintialueiden käyttömahdollisuuksien jatkuminen. Vaikka Volsin luonnonsuojelualueiden pinta-ala ei ole kovin suuri, pääsee niiltäkin Meikon muille luonnonsuojelualueille, mm. Metsähallituksen ylläpitämälle Kotopolulle.

Volsin luontopolun alkupisteeksi on suunnitelmaehdotuksessa esitetty Volskodin sisääntulotien päätä, jotta polku voi jatkua metsän keskellä kauempana rivitalosta. Bergvikintien kohdalla polku on linjattu suunnitelmaehdotuksessa metsän keskelle, koska tarkoituksena on tarjota mahdollisuus metsäpolulla kulkemiseen ja metsän puolella kulkeminen on turvallisempaa etenkin lapsille.

Bergvikintien päästä Nydalsvikenin rantaan kulkeva polku on suunnitelmaehdotuksessa muutettu noudattamaan palautteen mukaisesti pistopolkuna olemassa olevan polun linjausta. Kristiansbergetin itäpuolella reitti on suunnitelmaehdotuksessa linjattu ylemmäs kalliolle, koska jyrkässä rinneessä kulkeminen on monille hankalaa ja kalliojyrkänteiden alla vanhan puuston keskellä kulkevan polun ylläpito vaatisi toistuvaa raivausta kaatuneista puista. Lisäksi ehdotettu uusi reitin linjaus kulki jonkin matkaa yksityisomistuksessa olevan asutun kiinteistön rajan tuntumassa.

Tom Hindsberg 9.5.2019

Meikon ja Timmermossenin välille osoitettu eteläinen reittivaihtoehto linjataan kulkemaan Meikolta Vaipolle johtavaa polkua pitkin ja Vaipolta Vaipobäckenin laakson eteläpuoleista reunaa kulkevan polkua pitkin Vaipobäckenin/Timmermossenin ylityspaikkaan.

Vastine:

Kyseinen reittivaihtoehto on suunnitelmaehdotuksessa siirretty palautteen mukaisesti kulkemaan Vaipon kautta. Reitti kulkee valtion omistamalla alueella ja siitä neuvotellaan Metsähallituksen kanssa. ELY-keskus voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman vain kunnan omistaman alueen osalta.

Kantvikin luontopolun viitoitukseen tulee panostaa kulun ohjaamiseksi sille. Kallioalueella risteilee paljon polkuja.

Vastine:

Tarkoituksena on viitoittaa polku niin, että se on ulkoilijoiden käytössä.

Kantvikin luontopolulle viitoitetaan lisäreitti Vuohimäentien varrella olevalta levikkeeltä lähtevää metsäautotietä pitkin.

Vastine:

Kyseinen metsäautotie kulkee pääosin yksityisessä omistuksessa olevalla alueella, ja metsää on sen varrella hakattu. Kyseisen reitin viitoittamista tarkastellaan erikseen.

Volsiin ei tule rakentaa lisää pysäköintipaikkoja, koska suojelualueiden pinta-ala on pieni ja kunta voi jatkossakin sopia Volsin kartanon kanssa siitä, että luontopolulla kävijät voivat käyttää kartanon pysäköintipaikkoja. Mariefredintien varrella olevan yksityinen rakennetun kiinteistön omistajat eivät pitäisi Volsintien ja Mariefredintien risteykseen rakennetusta pysäköintialueesta.

Vastine:

Suunnitelmaehdotukseen on merkitty kaksi pysäköintialuetta Volsintien varteen Metsähallituksen ja kunnan yhdessä laatiman koko Meikon luonnonsuojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti. Pysäköintialueiden toteutustarve ratkaistaan erikseen ottaen huomioon mm. Volskodin alueen tilanne ja Wohls Gårdin pysäköintialueiden käyttömahdollisuuksien jatkuminen. Vaikka Volsin luonnonsuojelualueiden pinta-ala ei ole kovin suuri, pääsee niiltäkin Meikon muille luonnonsuojelualueille, mm. Metsähallituksen ylläpitämälle Kotopolulle.

Sepelbergenille ei tule raivata toista polkua nykyisen polun rinnalle.

Vastine:

Suunnitelmaehdotuksesta on palautteen pohjalta poistettu Sepelbergenille osoitettu rinnakkaispolku.

Volsin luontopolku osoitetaan Bergvikintien päästä Nydalvikenin rantaan pelkkänä pistopolkuna nykyistä polkua pitkin.

Vastine:

Bergvikintien päästä Nydalsvikenin rantaan kulkeva polku on suunnitelmaehdotuksessa muutettu noudattamaan palautteen mukaisesti olemassa olevan polun linjausta pistopolkuna.

Volsin luontopolku linjataan kulkemaan Kristiansbergetiltä alas kallioalueen itäpuoliseen laaksoon ja komeiden kalliojyrkänteiden alapuolitse.

Vastine:

Kristiansbergetin itäpuolella Volsin luontopolku on suunnitelmaehdotuksessa linjattu ylemmäksi kalliolle, koska jyrkässä rinteessä viistostikin kulkeminen on monille hankalaa ja kalliojyrkänteiden alla vanhan puuston keskellä kulkevan polun ylläpito vaatisi toistuvaa raivausta kaatuneista puista. Ehdotettu uusi reitin linjaus kulkisi jonkin matkaa yksityisomistuksessa olevan asutun kiinteistön rajan tuntumassa. Suunnitelmaehdotuksessa osoitettu reitti kulkee Kristiansbergetin kauniilla laki-alueella.

Volsin luontopolku viitoitetaan Volsin kartanon alueelta Volskodin piha-alueelle ja sieltä rivitalon läheisyydessä jo nykyisin kulkevaa polkua pitkin Bergvikintielle, mitä pitkin kuljetaan tien loppuun sen sijaan, että luontopolku kulkisi metsäalueella Bergvikintien itäpuolella. Bergvikintie on kaunis, kapeahko metsätie ja sen varrella on Sikanallen kulttuurimaisema ja komeita kalliorotkoja.

Vastine:

Polku on Bergvikintien kohdalla linjattu suunnitelmaehdotuksessa metsän keskelle, koska tarkoitus on tarjota luonnonsuojelualueilla kävijöille metsäpolku ja metsän puolella kulkeminen on turvallisempaa etenkin lapsille.

Suunniteltujen reittien opastaulujen tekstit laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Vastine:

Suunnitelmaehdotuksiin on palautteen pohjalta kirjattu, että opastustekstit kirjoitetaan suomen ja ruotsin lisäksi ainakin pääkohdiltaan englanniksi.